

Holzbachová, Ivana

Úvod

In: Holzbachová, Ivana. *Příspěvky k dějinám francouzské filozofie společnosti*.
Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2011, pp. 7

ISBN 9788021055308

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/124197>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ÚVOD

Předmětem této knížky jsou tři významní francouzští myslitelé 18. a 19. století: Ch.-L. Montesquieu, Voltaire a E. Durkheim. Jejich výběr znamená jisté pokračování mého zájmu o proslavenou francouzskou historiografickou školu – Annales. Sami zakladatelé Annales se místy odvolávali na dva z nich, tj. na Voltaira a Durkheima, jako na ty, kdo se zabývali dějinami v jejich širším sociálně-kulturním smyslu. Zajímalo mne tedy, jaké myšlenky v jejich dílech najdu. Montesquieu sice není chápán jako předchůdce školy Annales, avšak číst Voltaira bez jeho velkého současníka se mi nezdálo vhodné. Kromě toho i na Montesquieua se můžeme dívat jako na sociálně politického myslitele, který podle některých patří k předchůdcům sociologie a který v analýze společnosti upozorňoval na prvky, jež byly spíše hlubším podkladem historických událostí. Nepominutelná je jeho zásluha o zavedení pojmu objektivního zákona do společnosti a jejich dějin, která jej vzdáleně spojuje i s Durkheimem.

Vedle tohoto primárního zájmu se v knize – vlastně nechtě – objevil i další motiv, a to byl pohled na určitou část vývoje myšlenky pokroku. V 18. století se tápavě rodila, zápasila o svou existenci, jak se to jeví u Montesquieua, u něhož téměř neexistovala, nebo u Voltaira, který ji sice přijímal, ale váhavě a kolísavě a ke stáru se stále většími pochybnostmi. Ani u Durkheima tato myšlenka se svým optimismem neprorazila a sociolog se spíše zajímal o nebezpečí, kterým se vystavuje moderní společnost.

Přes svou relativně velkou vzdálenost od naší doby patří tedy tyto myslitelé k odkazu minulosti, se kterým jsme se v mnohém nevyrovnali a na který ať už vědomě nebo ne navazujeme. Už jen proto bylo vhodné je znovu připomenout a ponechat pak na čtenáři, zda tato knížka vzbudí zájem i o jeho vlastní četbu jejich děl.